

ILDSTØTTEN

eller

ISRAEL I TRÆLDM.

Af Pastor I. M. Ingraham,

„Det er en Ovedlevering,” sagde Præste-Fyrster Misrai, hos hvem jeg nu bor, „som beretter, at da Osiris steg ned paa Jorden for at velsigne den menneskelige Race ved at lære dem Gudernes Visdom, forfulgte onde Mænd, Sønner af Typhon, ham for at dræbe ham, hvorfor han søgte Tilflugt i en Tyrer Legeme og der fandt Beskyttelse. Efter sin Tilbagekomst til Himlen forordnede han, at der skulde vises Tyren guddommelig Ære.”

Denne Bemærkning, kære Moder, er en mere tilfredsstillende Mythe end nogen anden, da den anerkender en Aabenbarelse af Guden i en Dyr-skikkelse som Aarsagen til Apisdyrkelsen.

De Præster, der søger en anden Tyr, opdager ham ved visse Tegn, der omtales i deres hellige Bøger, og som jeg allerede har anført. Imidlertid antilles en offentlig Sørgfest, som om Osiris, „Himlens Herre”, var død, og Sorgen varer til den nye Apis er fundet. Efterretningen herom publiceres med Jubel i alle Byer og hilses med den vildeste Glæde. Funderne af den unge Kalv, som nu skal være den nye Gud, opstalter den og dens Moder i et lille Tempel, hvis Facade vender mod den opgaende Sol, og føder dem med Mælk fire Maanedg Naar den Tid er forløbet, gaar en stor Procession af Præster, Skrivere, Profeter og Varseludleggere med Ypperstepæsten eller ofte med Kongen som Rigets Arvepræst i Spidsen til den hellige Kalvs Tempel omtrent ved Nymaanetid. Med Sang og Spil ledsager de den til en pragtfuldt dekoreret Bark eller Baad, der ros af tolv Aarer og leder den ind i en forgyldt Kahyt beklædt med kostbare Maalter. De fører den derpaa med stor Pomp og mange Glædesytringer til Memphis. Her modtoges Processionen med Trompetskrald og Velkomstraab; Blomsterguirlander vikles om dens Hals af unge Piger, og Blomster strøs paa dens Vej af Tempeljomfruer.

Saaledes ledsaget føres Legemliggørelsen af Osiris til det Tempel, der er beredt for den, og som jeg allerede har haft Lejlighed til at omtale. En Fest fejres, der varer i mange Dage, og den unge Guddom føres i Processioner gennem Byen, for at hele Folket kan se den. Indbyggerne styrer ud af deres Huse for at byde den velkommen og give den Gaver. Mødre holder deres Børn henimod det hellige Dyr for at modtage dens Aande, der antages at give dem Evner til at profetere. Vendt tilbage til sit Allerhelligste hersker Tyren fremtidigt som en Gud, fødes med lækkert Foder og betjenes med Ærbødhed. Haver og Værelser forefindes, hvori den kan vandre om, hvis den følger Trang til at bevæge sig.

Naar Apis dør, uddrues alle Præsterne straks fra Templet, der overgives til dyb Ensomhed og Tavshed, som om det ogsaa sørgede over Gudens Tab. Begravelsen foregaar med en Ødselhed og Pragt, som næppe er til at beskrive. Undertiden udtømmes endog Tempets rige Skatkammer, skønt det er fyldt med det gennem en Fjerdedel af et Aarhundrede opsamlede Guld. Ved den sidste Apis' Død udgav Præsterne hundrede Guld-talenter til dens Begravelse og Fyrst Moris, som altid søger at stille sin Fromhed til Skue og at behage Ægypterne, gav dem yderligere halvtredst Styve Talenter for at dække Udgifterne.

Efter at jeg saaledes har forsøgt efter Evne at give dig et Indblik i den berømte Apisdyrkelse, som danner en af Ægyptens ældste Sægenheder, skal jeg beskrive min Tur til Pyramiderne, omendskønt jeg allerede har givet en vidtløftig Beretning om den i et Brev til Prinsesse Thamonda. Ledsaget af Ypperstepæsten og nogle faa unge Mænd af hans Kreds kørte vi i Vogne ud af Byens Porte forbi Vagten, der gjorde Honnør for vor Vært, og kom ind i en Alle af Palme-, Akasie- og Tamarindtræer. Med Mellemrum passerede vi nogle Obelisker eller kørte gennem en Portebue af Granit.

Derpaa naaede vi en smuk Sø — de dødes Sø — hvor vi kom forbi en Procession af Kister. Ethvert Distrikt og alle store Byer har en saadan Sø. Jeg skal her meddele hvad den bruges til, og jeg behøver næppe at bemærke, at Brugten af denne ligesom næsten af enhver Ting i Ægypten, staar i Forbindelse med den dødes Overgang fra denne til en anden Verden; thi Ægypterne tror ikke alene paa en tilkommende Eksistens, men ogsaa paa Straf eller Belønning efter Døden. Naar en fornem Person dør, overgives hans Legeme den anden eller tredje Dag til Balsamerne. Disse har deres Huse i en bstemt Del af Byen. De viser den afdødes Venner tre Modeller af lige saa mange Indbalsameringer, blandt hvilke de vælger en overensstemmende med den Udgift, de har besluttet at anvende derpaa.

„Den sørefuldeste og bekosteligste,” sagde Ypperstepæsten til mig, da vi holdt ved de dødes Sø, henimod hvilken en Procession netop bevægede sig fra Byen, „er den, hvorved Legemet bringes til at ligne Osiris. Og vi har den Skik, at vi anser den Mand, der gør det første Indsnit, for ligesom en Fjende af den døde, og han maa derfor straks tage Flugten, forfulgt af Forbandelser og Stenkast. Uden Tvivl var den Mand, som vi saa flygte ud af et Hus nu for lidt siden, da vi kom der forbi, en saadan Indsnitter.”

Legemet bliver, hvis det er en Person af Rang, halvfjers Dage hos Balsamerne. Det tages da enten tilbage til Hjemmet for at blive der, saa længe som Slægtningene bryder sig om det,

eller det beredes til Begravelsen. I denne Mellem-tid af halvfjers Dage vedbliver de sørgende med deres Klager, som ofte er meget udseende, saa at de river Klæderne i Stykker, slaar sig for Brystet og klør Støv paa Hovedet. Faraonerne Begravespragt er, efter hvad det siges mig, ufattelig stor og imponerende. Hele Riget deltager i Ceremonierne, og Templerne er overfyldte med ofrende og andægtige Mennesker.

Vi standsede vore Vogne for at overvære Lig-processionens Ankomst til Søbredden.

Først kom syv Musikanter, der spillede en højtidelig Musik paa Lurer, Fløjter og firestrængede Harper. Derefter kom Tjenere med Vaser fyldt med Blomster, og andre bragte Kurve med forgyldte Kager, Frugt og Krystalkaraffer med Vin. To Drengte førte en rød Kalv, der var bestemt til et Offer for den døde, og to andre bragte i en Kurv tre snehvide Gæs, ligeledes til at ofre. Andre igen bar smukke Stole, smaa Borde, Servietter og talløse Husholdningsartikler, medens nogle medførte Husguderne og Afbildninger af den dødes Forfædre i smaa Kister. Derefter kom otte Mænd med et stort Bord, paa hvilket der laa Ofre af Puder og rigt indlagte Æsker, og derefter en Elfenbensvogn med indfattede Sølvpalder. Den havde, efter hvad min Vært sagde, tilligemed Husholdningsartikler tilhørt den afdøde, som af Vaabenskjoldet paa Vognens ender saas at være Rathnes, Bestyreren af de kongelige Haver.

Bagefter Vognen fulgte Vognstyrerne med et Par Heste med Seletøjet paa. Efter ham kom en ærverdig Mand med de Ansigtstræk og den Slags Skæg, der er særligt for den hebraiske Race. Over-rasket ved at se et Medlem af dette Folk et andet Sted end netop ved Bygningsarbejdet, saa jeg nøjere til og genkendte Overgartneren Amrami eller Amram, som jeg ofte havde set i Dronningens Haver, og som Remeses havde taget i sin Tjeneste, fordi han var hans Fosterfader.

Det er nemlig ingen usædvanlig Ting, at fromme Mennesker har hebraiske Ammer til deres Børn, tværtimod foretrakkes de ofte. Da Remeses var et Barn, ser det saaledes ud til, at denne fint udseende Hebræers Kone var hans Foster-moder eller Amme. Jeg har tidligere bemærket, at han ligner Remeses overordentlig, ja Ligheden kunde ikke være større, hvis han var hans Fader.

Denne ærverdige Gamle, som nu maa være mindst halvfjers Aar, bar omvendt i sin Haand en Buket Blomster til Tegn paa, at hans Herre ikke mere var blandt de levende. Han fulgtes af henvend et halvt hundrede Undergartnere, af hvilke fire eller fem havde hebraiske Ansigtstræk, men Resten var Ægyptere og Persere, — de sidste er nemlig særlig berømte for at kende Dyrkingen af alle Slags Blomster, der saa ødselt bruges her ved alle selskabelige og religiøse Ceremonier.

Efter dem kom fire Mænd, hver bærende en Vase af Guld under en Slags Baldakin tilligemed andre Offergaver. Derpaa fulgte Præster med en Kiste fyldt med de Penge, som den afdøde havde skænket Templet. Saa kom efter hinanden: en, der bar hans Vaaben, en anden med en Sølv-Pokkniv, og tredje med hans Vifter, en fjerde med hans Signeter og Juvelsmykker, en femte med de øvrige Værdighedstegn, der var særegne for en Adelsmand, som havde været betroet Overopsyn med alle de kongelige Haver i Kongeriget Memphis.

Derefter kom fire Trompeter og en Cymbel-spiller, der udførte en krigersk Melodi, i hvilken Mandsstemmer faldt ind og som kaldes „Heroernes Hymne.”

Det næste Led i Rækken dannedes af en lille, indviet og dekoreret Baad, der bares af selvs Mand, og som fulgtes af tolv andre, som i Aag over Skuldrene bar Kurve og Kasser fyldte med Blomster og Krystalfasker med Drikofferet. De ledsagedes igen af en Hob lejede „Grædekvinde” med Sørgelied om Panden, som slog dem paa de blotte Bryster, strøede Støv paa deres Hoveder og snart jamrede over den døde, snart priste hans Dyrer.

Nu kom omsider den fungerende Præst med et indviet Leopardskind over Skulderen, bærende i Haanden Røggeløskaret og Offerskaalen og ledsaget af sin Medhjælper, der holdt de forskellige Redskaber, som Lejligheden udfordrede. Efter Præsten fulgte en Vogn uden Hjul, trukket af fire hvide Okser og syv Mænd, der var spændt for den, medens en overordnet Officer gik ved Siden og regulerede Processionens Bevægelser. Paa denne Vogn var den indviede Baad, der indsluttede Ligkisten. Præsten ved Hørstemplet vandrede ved Sarkofagen, som var beklædt med Blomster og rigt malet med forskellige Emblemer. En Aabning paa dens ene Side tillod en at se Mumiens Hoved.

Slutteligen kom den dødes mandlige Slægtninge og hans Venner.

Til Ære for ham havde Dronningens Omerkammerester og hans Marschalk sluttet sig til Toget, vandrede sammen i Tavshed med højtidelige Skridt og lænede sig paa deres lange Stave. Andre Mænd fulgte, hvis rige Dragter og høje Spaserestokke — disse bruges særligt af Adelsstanden, — viste, at de var Personer af Rang. Lidt bagefter dem gik en ung Mand, som lod en Lotusblomst falde fra en Kurv for hvert Skridt han gik, og dermed sluttende den lange Procession.

I intet andet Land end netop her, hvor der sjældent falder Regn, og hvor Klimaet er saa roligt, kunde en saadan Procession vandre sikkert med saa kostbare og skrøbelige Sager. Den eneste Fare, der er at frygte, er Sandstormene fra Ørkenen hinsides Pyramiderne, men om at saadan-

ne nærmer sig, gives Atmosfærens Udseende til strækkelig Advarsel.

Jeg maa imidlertid nu slutte mit Brev for denne Gang, kære Moder, og jeg gør det som sædvanligt med de inderligste Ønsker for din Lykke og Forsikringer om min sønlige Hengivenhed.

Din Sesostris.

Femtende Brev.

Byen Memphis.

Dyrebare Moder!

Det sidste Brev, hvori du meddele mig, at saavel du selv som Prinsesse Thamonda er raske, har jeg modtaget af Overlodsen Onothis, som i sin nye og smukke Gallej naaede Deltaets Munding for to Dage siden. Derfra tog han videre i sin Baad, da Skibet stak for dybt, til at han med den nuværende Vandstand kunde sejle det op til Memphis.

Jeg skal nu fortsætte min Beskrivelse af den kongelige Havebestyrers Ligfærd. Da Processionen naaede de Trin, der fører ned til den hellige Sø, bærer Ligkisten ud paa den forgyldte og udskaarne Baad, der er indviet til Tjeneste for de døde. Den var bundet til en dekoreret Gallej med Sejl og Aarer og en rummelig Kahyt, der var rigt malet med Emblemer, som passede til Brugten. Slægtningene og Vennerne af den døde steg om Bord i andre Baade, der laa tilrede, og under Sørgemusik roede hele Processionen over Søen, fulgt af adskillige Herrer, som tilfølgende fiske-de ude paa Søen i Nærheden. Da Følget naaede den anden Bred, formerede Processionen sig paa- ny og bevægede sig ned ad „Gravens Gade”, vandrede over en lille aaben Plads og gik ind paa den store Begravelsesplads. Vi fulgte langsomt efter, og efter at være steget ned fra Vognen saa jeg dem tage Mumien fra Sarkofagen paa Ligvognen og stille den paa Fødderne i et af Gravkammerene. En assisterende Præst besprængte derpaa alle tilstedeværende med helligt Vand og Over-præsten brændte Røggelse foran Gravalteret og udgød Drikofferet derpaa under Iagttagelsen af forskellige Ceremonier. Til Slutning blev Mumien (det balsamerede Lig) omfavnet af grædende Venner, og Musikken udenfor istemte vilde Sørgetoner, der besvaredes med Klageraab indenfor.

Efter at jeg var steget til Vognen, og Præsten havde sat sig ved min Side — thi i Præsterne Vogne ligesom i Damernes er der et bevægeligt Sæde til to Personer, — kørte vi rundt om Søen i Skyggen af dens alvorlige, mørke Lunde og tog derefter den lige Vej henimod den største af de tre Pyramider, der ligger i Nærheden af Memphis. Vi befandt os nu paa den saakaldte „hellige Vej.” Den begyndte ved Porten til Vindenens Guds Tempel og strakte sig næsten en Mil i Længde over en mægtig Slette, der var opfyldt af Grav-templer, Monumenter, Statuer og Fountainer. Hele den arkitektoniske Pragt, som findes langs andre Veje, syntes at være gentaget her i Forening for at danne en Kongevej uden Lige paa Jorden.

Denne stolte Gade, henad hvilken vore Heste travede ganske langsomt for at jeg kunde faa Tid til at beundre den, var opfyldt med Folk, der enten gik til eller kom fra Byen. Der var Processioner, som vendte tilbage efter at have stillet deres døde i et af de mange Gravmæler, som beklædede den uhyre Slette, der var Processioner af mindre bemidlede Folk, som med kun faa Tegn paa Rigdom, men med des flere paa virkelig Sorg vandrede ud til Graven. Der var Grupper af Børn, som med Blomsterkranse i Hænderne gik ud for at besøge deres afdøde Slægtninges Grave, thi den Skik ofte at smykke de hedengængnes Hvilesteder med friske Blomster tilhører Ægypten saavel som Syrien.

Vi indhentede en rig Dame i en forgyldt Bærestol, der hvilede paa Skuldrene affire Slaver. Hun var elegant og smagfuldt klædt og havde en blaa og grøn Vifte, medens en Tjener gik bag hende og holdt en stor Parasol over hendes Hoved.

To Vogne med unge ægyptiske Herrer forbi os i rasende Vædekørsel; hver af dem kørte selv, medens Vognstyreren stod lidt længere tilbage i Vognen.

Folk, der solgte smaa Gudebilleder, Afbildninger af bekendte afdøde, Frugter, Blomster, Skarabæer og Amuletter, sad langs Vejen i Skyggen af Monumenterne og Gravene, medens Sælgere af Grønsager, Fugle og Brød vandrede omkring og falbød deres Varer.

Hele Scenen frembød et Billede paa Liv og Virksomhed. Hos intet andet Folk vilde Vejen til Gravene være de mest befolkede og foretrukne af alle, men Ægypterne siger, at Huset kun er Menneskets midlertidige Bolig, medens dets balsamerede skal bo for steds i Graven. „Lad os derfor dekorere Gravene med Malerier og Kunst-produkter og fyld dem med Blomster, saa at vore blivende Hjem kan være smukke og tiltalende.” Derfor er Gravmælerne „Dødingeliv” ikke mindre en Virkelighed for Ægypterne end deres Liv i Byerne. Men de fattige har ingen Grav. De begraves i Huller i Jorden ligesom Hebræerne.

Paa den anden Side af Floden ligger den ældste Begravelsesplads for Memphis; men siden „de dødes Sø” er blevet gravet, er det ikke længere nødvendigt at tage over Floden — den døde skal nemlig færge over Vand — for at foretage Begravelsen.

Da vi kørte videre, kom vi til et elegant Gravmæle, foran hvilket der var samlet en stor Folkemængde. Kisten var netop taget af den prægtige Vogn og stillet paa Trinet ned til Gra-

ven. Det var en Dame, som skulde begraves. Jeg har aldrig set saa skønne Malerier som dem, der smykkede hendes Mumieskrin. Det var en af de saakaldte osiriske Kister, beklædet overalt med Kolonner af Hieroglyfer eller emblematiske Figurer, blandt hvilke jeg bemærkede den vingede Slange, Ibsen og Skarabæen.

Fortsættes.

THE PANSY BOOKS. Wholesome Stories for the Young.

No writer of Christian stories has proved more popular than "Pansy." Her stories are eagerly read by the young and have been the means of inculcating principles of Christian living in the hearts of thousands. Of her books we have now in stock in neat cloth edition at 50 Cts. net, the following:

Ester Ried. A story of the struggles, defeats and triumphs of a young girl, who is awakened to a sense of her responsibility toward her younger brothers and sisters. The wonderful work she accomplishes along this line is told in a way which cannot fail to interest the reader.

Julia Ried. A sequel to the above. Julia, the younger sister of Ester, figures in fashionable circles, where she wrestles with situations and problems which, sooner or later, must be met and solved by every Christian girl in the world. A book all young girls who have left the shelter of the home roof will find helpful.

The King's Daughter. In this book and its sequel **Wise and Otherwise** Dell Bronson is the central figure. This fine example of Christian womanhood will prove an inspiration to young Christian women and spur them on to "hold fast the faith" through trials and tribulations as did she.

Ruth Erskine's Crosses. Through many adversities the heroine, a refined girl with aristocratic tendencies, learns the great lesson that humble, practical people are often the truest and the most helpful in time of need.

Tip Lewis and His Lamp. A book for boys. Tip's lamp is the Bible, and by following its teachings he is transformed from a ragged little urchin, fully deserving his bad name, into a respected and honored preacher of the Gospel. It holds the interest of the reader throughout.

Three People. A great temperance story. The three people are three boys living in vastly different environments. The boy with seemingly the least chance is the one who finally helps the others to noble manhood. A book which cannot fail to interest and influence young readers.

Dan. Luth. Publ. House.

THREE LUTHERAN HANDBOOKS

by

J. R. E. Hunt.

Lutheranism at a Glance. A concise history of the origin and development of the Lutheran Church, with a chapter on American Lutheranism and brief outlines of the rise and growth of the Lutheran Synods in the U. S., including the two Danish bodies. Price 10 Cts. per copy, \$1.00 per doz.

Interesting Information about the Lutheran Church. In the form of questions and answers this little pamphlet gives much useful information concerning our church and its work. It contains chapters on doctrine, church membership, Lutheran worship, etc. Will be particularly useful to young Lutherans not yet firmly grounded in the faith of their fathers, and who are eager to know the whys and wherefores of its practices. 5 Cts. per copy, 50 Cts. per doz.

The Efficient Congregation a Working Church. A pamphlet full of practical suggestions for securing congregational as well as individual efficiency in church work. 5 Cts. each, 50 Cts. per doz.

DAN LUTH. PUBL. HOUSE.

EASTER CARDS AND BOOKLETS.

No. 2005.—Dainty little 2½ x 4 inch folder of white vellum-finished cardboard. On the front is a pretty floral design and Easter greeting in delicate purple and green coloring. Inside is an appropriate Easter sentiment. Four different designs. Envelopes to match. Price 50 Cts. per doz.

No. 2015.—Very attractive booklet containing suitable Easter sentiments. Beautiful floral design with Easter greeting in blue and gold or yellow and green. The booklet is tied with ribbon in harmonizing shade. Envelopes to match. Price 15 Cts. each. \$1.50 per doz.

No. I.—A very pretty cross-shaped Easter card 6 x 3 in. in dainty blue and white coloring. Ornamented with bells and a cluster of lilies of the valley. Short Scripture text at the bottom. Very appropriate for gifts to Sunday-school classes. Price per doz. 50 Cts.

No. IV.—A larger card than the above, being an 8 x 4 inch cross. An angel holding the symbol of the cross entwined with Easter lilies is worked into the design of the card. A beautiful Easter token suitable for Sunday-schools. Price per doz. \$1.00.

DAN LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.